

ring willen weten. Dat schijnt de voornamste reden geweest te zijn, waarom Dr Machen, die door de Board of Directors voorgedragen werd als professor voor de apologetiek, toch door de General Assembly niet werd geaprobeerd.

Door diezelfde Assembly is er eene commissie aangesteld om de toestanden en verhoudingen betreffende het Princeton Seminary te onderzoeken en met de leiders van het Seminary samen te werken tot vereffening van bestaande onsenigheden en op de volgende General Assembly te rapporteren. Reeds is die commissie met haren arbeid begonnen en vergaderde van den 22sten tot den 24sten November te Princeton achteroenvolgens met bijna tweehonderd alumni, de faculteit en trustees en de directors. En ook is er van den afloop van dat onderzoek, blijkbaar niet goedkeuring der commissie, reeds heel wat gepubliceerd in het weekblad The Presbyterian.

Volgens het getuigenis dier commissie zijn al de leden van de faculteit gezond in het geloof. Zelfs was er niet zooveel als eene bewering gehoord, dat er ook maar één lid niet getrouw zou zijn ten opzichte van de waarheden in de Confession of Faith beleden. Maar al was er geen onsenigheid over de leer, toch heeft het onderzoek bevestigd wat trouwens al lang bekend was, dat er in de faculteit wel een ietwat radikaal verschil van gedachte (a somewhat radical difference of opinion) bestaat aangaande de houding die men tegenover het Liberalism of Modernism binnen de Presbyterische Kerk behoort aan te nemen. Allen, zoo wordt er verondersteld, erkennen het bestaan van zulk een Liberalism of Modernism, en dat het vijandig is en met verwoesting bedreigt het systeem van waarheden, geleerd in de Westminster Confessie. Maar terwijl de meerderheid der faculteit van oordeel is, dat valsehe leer in de kerk met kracht moet worden bestreden (aggressively antagonized), is er eene minderheid, voornamelijk Dr Stevenson en Dr Erdman, die meer een standpunt van lijdelijkheid voorstaan.

Tweeërlei tegenovergesteld en strijdig standpunt met betrekking tot wat ernstige leerstellige dwaling geacht wordt, bestaat er in Princeton zowel als in de kerk in 't algemeen. En de meerderheid van de faculteit en directors is van oordeel, dat geen vrede tusschen die twee standpunten mogelijk of gewenscht is, en dat dat de historische positie van Princeton is.

Ook vond de commissie, dat er wrijving tusschen de „Board of Directors“ en de „Board of Trustees“ bestaat ten opzichte hunner respectieve functies, die in de „Charter and Plan“ van het Seminary niet duidelijk omschreven schijnen te zijn.

Zoo is er in Princeton dan toch wel verschil, ook al is men in de leer gelukkig van eenzelfde gevoelen. Een eendrachtig samenwerken zehnt er moeilijk te worden. Reeds werd de gedachte geopperd, dat het bedanken van Dr Stevenson wel goed zou zijn, anderen stelden het bedanken van Dr Machen voor, weer anderen waren voor het bedanken van Dr Stevenson en Prof. Machen beiden, terwijl één met een voorstel voor den dag kwam, dat heel de Board of Directors zijn ontslag zou indienen.

Het bedanken van Dr Machen alleen schijnt de Presbyterian al heel ongerijmd toe. Waarom, zoo zegt de schrijver terecht, Dr Machen alleen, waar Dr Hodge, Dr Vos en Dr Wilson, om niet meer te noemen, toch geheel aan zijne zijde staan. Zijn ontslag alleen, zonder meer, zou geen noemenswaardige verandering in de moeilijke positie aanbrengen.

Intusschen passeerde de Students' Association of Princeton Theological Seminary eene resolutie van onbepaald vertrouwen in Dr Machen als een geleerde, als een teacher, als een gentleman en als een

Christen en gaf Dr Francis L. Patton, voorheen president van de Princeton University en Princeton Seminary, een allergunstigst getuigenis aangaande Dr Machen.

Zoo staan de zaken tegenwoordig in Princeton naar het geloofwaardig bericht van de Presbyterian.

Wat de toekomst baren zal, is moeilijk te voorzien. Hartelijk kunnen we ons verheiden in het getuigenis van de zuiverheid in de leer van al de professoren te Princeton. En toch mogen we het standpunt van verdraagzaamheid van een Dr Stevenson en Prof. Erdmans niet anders dan een gevaarlijk standpunt noemen. 't Is toch een standpunt, dat niet getuigt van vurige liefde voor de waarheid, die men belijdt. Helaas, maar al te veel in de Presbyteriaansche Kerk nemen dat standpunt in. En zulk een standpunt is niet te veronachtzamen, vooral niet in de leiders. Men mag voor die tolerantie zooveel schrijven als men wil op de rekening van temperament en karakter en wat dies meer zij, 't is ten slotte toch een gebrek, een zondig gebrek, in getrouwheid voor de waarheid. 't Gaat in de Presbyteriaansche Kerk tegenwoordig toch waarlijk niet om kleinigheden van hijkomstigen aard, maar om het gezag en de waarheid van Gods Woord. Daarover mag en kan men geen verdrag van tolerantie met de Modernen aangaan, of men wordt medeplichtig aan de ondermijning van de Waarheid en de verwoesting der kerk.

Dit weinige aangaande de toestanden in Princeton meenden we onzen lezers niet te mogen onthouden. Niet als iemand, die zich onnodig met eens anders doen bemoeit, hebben we bovenstaande geschreven. Princeton's Seminary bestaat ons zeer na. De invloed van die school beteekent zoo veel, ook voor onze kerk. Gewoonlijk toch gaan er elk jaar van onze eigen kerk naar die inrichting, om er hunne theologische opleiding te voltooien. Ook afgedacht van wat Princeton's Seminary voor eigen kerk en voor de theologie in ons land in 't algemeen meent, heeft het derhalve in bijzonderen zin wel groote beteekenis voor ons, wat er omgaat en wat er in de toekomst van wordt.

Temeer hebben we deze inlichting willen geven, omdat er hier en daar reeds het gerucht de ronde doet, dat het in Princeton „al lang niet meer plus is“. Alsof er eene verkeerde leer verspreid wordt. Alsof er de ketterij voel aan vasten wal gekregen had in het onderwijs.

En dat zou natuurlijk een vlek werpen, ook op onze toekomstige leeraars, die er nu gedeeltelijk hunne opleiding genieten. Ook mede om dat te voorkomen, hebben we geschreven.

Neen, plus noemen we waarlijk niet het standpunt van Dr Stevenson en Prof. Erdman, als men mag gelooven wat de Presbyterian daarvan meldt. Maar dat „niet plus“ ook zoo maar te willen toepassen op het onderwijs te Princeton, zou te ver gaan en aan de eerlijkheid tekort doen, als het getuigenis van de commissie van onderzoek naar waarheid is.

HEPP.

PERS-SCHOUW.

Over symboliek van kerkgebouwen.

In „De Herant“ bespreekt Prof. Kuiper de symboliek, gelijk ze in de tegenwoordige architectuur van kerken hier en daar schuchter om den hoek gaat zien. Eerst kwam het geval-Haarlem ter sprake, thans spreekt de hoogleeraar over een der Zwolsche geref. kerkgebouwen. We lezen:

is de ondergang van het vleeschelijk, doch het gescheurde gordijn de opgang van het geestelijk Israël.

III.

De gang der dooden.

Zij dan beiden Jezus van Kafafas naar het rechthuis. Johannes 18: 28.

Kafafas heeft zijn paleis en Pilatus zijn rechthuis, het z.g. praetorium. En tusschen die beide ligt een diepe weg van verandering, de weg des doods. Toen men Jezus dien weg langs leidde, toen heeft men gedacht, dat Hij nu den weg des doods ging. Maar het was de weg der dooden; want die stierven en ten doode waren gedoemd, dat was niet Jezus de Nazarener, maar dat waren zij, die Hem leidden van Kafafas naar het rechthuis. Zij gaan hun doodengang.

Wat was er op dien weg, dat niet het doodsmerk droeg? Beginnen wij bij het uitgangspunt: het paleis van Kafafas is er. O, indien Israël nog in deze ure bekend had, wat zijn ware wezen was, het zou verstaan hebben, dat God zelf Kafafas had geplaatst aan de spits der volkeren op den hoogen berg van recht en waarheid. Want Israël was van oude tijden aan geweest het volk der bijzondere openbaring. Aan dat volk waren Gods woorden toebetrouwd. De geestelijke overheid heeft God in Israël geplant en Hijzelf heeft haar de stoelen des gerichtsgesticht. Kafafas bekleedt de plaats der eere onder haar vertegenwoordigers; en zoolang God het gordijn van den tempel niet heeft vancen gereten, zoolang heeft hij den naam en de eere en vooral de roeping van den drager van het geestelijk gezag; hij moet de waarheid preken, en het goddelijk recht uitroepen over den berg van Gods heiligheid, en dan zóó luid, dat zijn stem heenklinkt, over het praetorium heen, en over Rome heen, tot aan de einden der wereld. Maar Kafafas heeft zooveen vonnis gestreken — over zijn lastgever, hij heeft het recht verkocht, hij heeft de zelfverheerlijking bekrachtigd ter plaatse van het gericht en van den Godsdienst. Het zijn dus dooden, die nu probeeren zullen, van Ka-

In Op den Uitzijk, Tijdschrift voor het Christelijk Gezin, heeft de architect Jan. Ph. Wormser een artikel geschreven onder den titel: Onze Kerkgebouwen, waarin hij waarschuwt tegen de gevaren, die de invoering van symboliek in onze kerkgebouwen meebrengt. Volkomen terecht merkt hij op, dat deze symboliek behoort tot de geestesrichting van onzen tijd en zich vooral op religieus gebied wil doen gelden.

Nu is de heer Wormser niet tegen elke symboliek in de Kerk, mits het een „sober en zinrijke symboliek“ blijft, zooals hij met beroep op Dr A. Kuiper het uitdrukt. Op twee punten nu meent hij, dat er gevaar voor afwijking van de Gereformeerde lijn bestaat. Vooreerst in een symboliek, die ons terug zou voeren naar Rome, doordat de architecten onze kerkgebouwen zouden gaan versieren met beeldenissen van menschen, zooals dit nog onlangs geschiedde bij den bouw der nieuwe Gereformeerde Kerk te Haarlem. Met de critiek op deze beeldenversiering door De Lindeboom en ons zelf in de „Herant“ gevoeld, is hij het van harte eens en hij wijst er op, hoe ook in Amerika door de „Wachter“ dezelfde bezwaren tegen deze beelden aan en in de kerk zijn ingebracht. Maar evenzeer komt hij in de tweede plaats op tegen een „symboliek van eigen vinding“, zooals hij is aangewend door den architect van de nieuwe Gereformeerde Kerk te Zwolle in 1924 gebouwd, toen hij op den achterwand, achter den kansel, een monumentale muurschildering liet aanbrengen, die door symbolen (een opgaande zon) architectonische constructie (de stralen van die zon worden in een hoog gevangen) en levendigen kleurenrijkdom moet symboliseeren „het openbare karakter van het Woord“. Het opgaan van de zon stelt dan voor hoe het Woord licht en klaarheid geeft; het vangen van de stralen in den hoog, dat deze openbaring nog tot de tijdelijke bedeeing behoort, en het feit, dat deze hoog geen rondboog, maar een spitsboog is, duidt aan dat eens het volle licht voor Gods volk zal doorbreken. Met den heer Wormser ben ik het eens, dat zulk een symboliek voor de menschen weinig begrijpelijk is, terwijl bovendien zulk een kleuren-symphonie achter den predikant alleid de aandacht zou kunnen afleiden van wat toch de hoofdzak moet zijn: de verkondiging van het Woord Gods. Hetzelfde bezwaar, dat ook kan worden ingebracht tegen de wijze, waarop onze nieuwe architecten de kerken in beschilderen, niet met bijbelsche tafereelen, zooals onze vaders deden, maar met „symbolische kleuren“, waarin dan allerlei mystieke gedachten worden uitgebeeld, maar die niemand er uit aflezen kan, wanneer hij niet door een deskundige wordt ingeleid.

Het artikel besluit met deze woorden:

De symbolen, die Christus in den eeredienst heeft ingesteld, zijn weinige en zijn zoo duidelijk, dat ieder ze verstaan kan, terwijl bovendien het daarbij komende woord ze verklaart. Doop en Avondmaal spreken, wat hun beteekenis betreft, tot ieder, die ze ziet of ze gebruikt. Maar een symboliek door lijnen, kleuren, figuren, die alleen een ingewijde verstaan kan, voert ons terug tot Israël's schaduwwachten eeredienst met zijn onsluieren der heilsgedachten door symbolische gestalten. En het is juist de heerlijkheid der Nieuw-Testamentische bedeeing, dat we niet door symbolen en ceremoniën, maar door het klare en duidelijke Woord Gods in zijn bedehuis onderwezen worden.

De paradox.

Zonder Cornelis Veth als leidman in filosofische en theologische kwesties te willen propageeren,

jafas' paleis uit, hun gewaanden doode, den Nazarener te begraven. Slechts moesten zij het praetorium van Pilatus langs, om consent te krijgen. Ja, het praetorium, — dat is het eindpunt van den weg. Ook daar grijnst de dood hun tegen. Want dat Kafafas wel recht spreken kan, maar dat het wereldlijk gezag van Pilatus alles nog eens over doen moet, dat bewijst, dat Kafafas dood is. En God laat hem in den dood, nu hij zijn Koning wil vermoorden. Het priesterschap toont zijn machteloosheid bij iederen voetstap op dezen duisternen weg. En het praetorium? Och, de dood glauwt achter zijn toppen en tinnen. Het gebouw was mooi genoeg; maar eerst had Herodes er gewoond, en Herodes is de Edomiet, de zoon van Ezaü. Reeds zóó gezien, is het een burcht des doods; want het paleis van Herodes bewijst, dat Ezaü Jakob geknecht heeft, dat de eerstegeboorte van Jakob niet meer zich herkennen laat. Maar het verval ging dieper. Want de Romeinen hebben beslag gelegd niet alleen op de eigendommen van Israël, maar ook op het huis van den Edomiet onder Israël; wat het koningschap heeft overgehouden is niets anders dan een armelijke karikatuur; een bedelaarsgeschenk van het heidensch Rome.

Dus staat aan den ingang van dezen weg een bedorven priesterhuis; en aan het eind een ontlusterd koningspaleis. Daartusschen gaat de oplicht der gansch ontblooten; want als er geen profetie is, wordt het volk ontbloot. En op dien doodenweg sleurt Israël zijn waren Koning, zijn wezenlijken Profeet, zijn zuiveren Priester mee en brengt hem van het eene doodenhuis naar het andere, opdat het volk leve! Want alleen de dooden kunnen een doode denken te begraven en over hun dag tevreden zijn als die het leven groetten en grepen.

K. S.

Rectificatie. In het voorgaand nummer bladz. 132, kolom 2, regel 9 van onderen staat: Neen, een, lees: Neen, neen.

ngskerk.
ijna geheel
t wij hier
ting door-

s niet veel

ns, 5 (vorig
lialen, 0800
1957) kindo-
(v. j. 1596)
j. 3) evange-
93 (v. j. 78)
j. 64) kerk-
(v. j. 153)
zegeningen,
5051) gods-
hadden.

ental.
eden Gere-

ver het
arie in

van Prof.
in de Ame-

meren, dat
ische Kerk

l in bijna alle
leed en heeft
er. En sinds
odernistische
he belijdenis-
kerk onafge-
den er zeer
mdat voor de
afgaat en de
in ontbreekt.

i voor de or-
den strijd be-
hten. Dat de
gd zouden la-
isme zouden
nen de krin-
directors ge-
hte van den
het te zijn.

laat ik ze nu
over de zwak-
van het Semi-
rdman tegen-
e beide man-
honne dwaal-
levende bou-
zelfde kerk-
nde tegenzin,
ht te zuiveren
er der Schrift
aan, heeft er-
ht.

achen, die in
nists vooraan
in de gratie,
geen uitzive-

wie een
rziot, be-

n.

mpis scheurt
arcus 15: 38.

horren, dan
an den stam
er in. Want
den boom
scheurd en
sterschap tot
e stormwind
dorre hout:
ort het gors-
cheurt mid-
en dat heeft

erscheiden
wel eens kan
trekking was
spel van het
mel. Immers,
rd, maar in
eed wordt
mantel niet
vraag, wéik
de hand naar
in te trekken,
tsgevaad
ons een blik
ad. Heeft hij
t moest? En
uit Nazareth
n kreeg, dan
n denken, dat
e zouden dan
oden hadden,
oge heeren in
jafas' ziet al
ar zijn ambts-